

Szerkesztőségi iroda,
hová a lap szellemi részére vonatkozó közlemények küldendők: fő-
utca 186. szám.

Kiadó hivatal:
Nagy Ferenc könyvkereskedése, hová az előfizetési pénzek, hirdetések, hirdetésdijak és reklamatiók küldendők.

BÉKÉS

POLITIKAI ÉS VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

Hirdetések felvételnek: Gyulán a kiadó hivatalban; **Pesten:** Lang Lipót nemzetközi hirdetési irodájában (Erzsébetter 9. sz.) Továbbá Neumann B. (Kügyő utca 6. sz.), és Singer Sándor (3 korona utca 5. sz.) hirdetési irodájában. — **Hirdetési díjak:** Három hasábos Garmondsor háromszori hirdetésnél 5 kr. Terjedelmes vagy többször megjelenő hirdetések kedvezőbb feltételek mellett vétetnek fel. — Kincstári illeték minden egyes beiktatásért 30 kr. — A „Nyilttér”ben a 3 hasábos Garmondsor díja 15 kr.

Megjelen

hetenként kétszer, vasárnap és csütörtökön.

Előfizetési feltételek:

Helyben házhoz hordással, vagy vidékre postán

egész évre . 6 frt —
fél „ . 3 frt —
negyed „ . 1 frt 50

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egy megyei közgyűlés, mely csatának is beillik.

És tőnek nagy zöngést és sivalkodának S rettenetesképen menének vízvárnak.
T i n ó d y.

(?) Békésmegye székházának tanácskozási terme sok zajos gyűlésnek volt már színhelye; a vidéki politika meddő szóvitái nem egyszer mentek át a szenvedélyesség lázas kitörésébe; a „pártok” bajnokai a Don Quixot-i lánzsátórés nemes bajnokaiként szerepelve, már nem egyszer földrengető csatát vívtak egymás ellenében s e hősi tettek dicsőségéről nem egy lantos fog az utókor nemzedékének lelket emelő dythirambokat zengeni: de ha mindez így van, ha van okunk a Békésmegye bizottmányára kebelében eddig végbement ezen eseményekre méltó bámulattal visszatekinteni, úgy a folyó évi nov. 11-ik napjának ebédelőtti óráiban a fentemlített terem belsejében lefolyt közgyűlés sem utolsó a maga nemében s méltó arra, hogy miatta Klio kézbevegye irópennáját.

Ugyanis nem kevesebb történt (megyénk újabb pártéletében hallatlan eset), mint hogy megyei bizottmányunk ellenzéke ezuttal kisebbségben lévén, nem érvényesíthette magát az említett közgyűlésen, s az annyiszor csatát vesztett jobboldal győztes lön.

A mily rendkívüli ez eset, — természetesen ép oly érzékeny felajdulásra szolgáltat okot a vesztes félnél, mely éveken keresztül megszokva azt, hogy ellenfele kitűző hátát döngetve, ezt már nem is tar-

totta egyébre valónak, mint hogy időről időre jó sort verjen rajta, — ez alkalommal is számot tartott arra, hogy eme passióját kényuri elégteliséggel fogja gyakorolni.

Azonban az egek egészen másképen végezének. A jobboldal vitézei a harci kürt első riadására felocsudván legtöbb esetben mély álmukból, fölfegyverkezének és elindulának vala a végzetes csatát megvívandók, gondolván magukban: mi megteesszük a magunkét mint hű katonához illik; ha megveretünk — nem lesz ez új dolog senki előtt.

És hogy a csata színhelyére érkezének, úgy tapasztalák, hogy nagy számmal valának egybegyülekezve, míg a másik oldalon, az ellen tábora is számos harcossal dicselkedhetik ugyan, de még sem annyival, hogy számuk nagyságától megijedni elegendő ok volna.

És megkezdődött a csata. Lön nagy vita és az okoskodások bő forrásainak zsilipjei megnyitvatván, igen nagy — szóontás következett be, a mely azonban később nagy kiabálásba ment át és a melynek gyászos és rendkívüli vége az lön, hogy a baloldal harcosai félvállra vetvén ősi kacagányt pótló gérokkjaikat, erős csatározás közben elvonulának a véres mezőről.

És a jobboldal vitézei látván mindezeket, alig mertek hinni saját — hátuknak, és nagy vala az ő örömiük a felett, hogy gérokk-kacagányukon a por mind ott maradt a csata után is....

Ez rövidre vont rajza a történeteknek, mely

ha némileg a komikum színeivel van is esztelve, mégis hűségeseznek mondható.

És már most szóljunk komolyan és tárgyilagosan a dologhoz.

Megeyi ellenzékiünk e kis veresége aránytalanul nagy érzékenykedést, mondhatjuk elkeseredést vont soraiban maga után. Lássuk mennyire indokolt ez.

Az hozatik föl az ellenzékiek által, hogy a megyebizottsági tagok választását vezénylő megeyi küldöttek megválasztása stb. a közgyűlésre meghívó széküldése után pótlólag tüzetvén ki a közgyűlés tárgyaúl, erről nem minden bizottmányi tag értesült a kellő időben.

Föltéve, hogy ez úgy történt, kérdjük, valjon e körülmény nem egytormán volt-e hátrányos jobb- és baloldalra? Egyébviránt a megtartott közgyűlésen általánosan el lön fogadva az, hogy a választások igen is tárgyat képezzék a tanácskozmánynak s így e tekintetben jogosult neheztelés nem foroghat fen.

Másik fontosabb nehézsége az ellenzékieknek az, hogy a jobboldal kész névlajstrommal lépett föl a közgyűlésen s annak elfogadtatását sürgette a nélkül, hogy az ez uttal esetleg minoritásba levő baloldallal e tekintetben a közgyűlésen méltányos alkuvásra lépni megkísértette volna.

Ha e miatt az ellenzék neheztel, úgy jogosan csak önmagára neheztelhet. Mert hiszen ki tette volna föl a mi mindig győztes, mindig csataképes, pártolgokban elismert tevékenységű baloldalunkról, hogy egy oly fontos actusokkal biró közgyűlésre, minő

TÁRCA

Perényi Ferenc,

42-ik nagy-váradai püspök.

(Mutatvány Gánóczynak „Episcopi M.-Varadinensis” című, Bécsben 1776. megjelent műve II-ik kötetéből.)

(Vége.)

Tomorit mindezek oly kevéssé indították meg, hogy mindig csatát sürgetett. S azon helyen már oda fejlődtek a körülmények, hogy a magyarok harc-elfogadás nélkül onnan tovább nem vonulhattak. Néhány nap alatt a lovasságnak több csatározása volt, ily alkalmakkor mindig a magyarok maradván előnyben. S ez még inkább tüzelte Tomorit s a katonákat, hogy sokkal keményebb csatát kívánjanak, sőt, hogy azzal fenyegetessék a királyt, miszerint az illető tanácsosok életébe kerül ha szavokra hajtván, tovább is ellenzi a harcot. Azokat, kik helyesebb tervekkel léptek föl, kiméletlen fenyegetéseikkel elijeszték s a király harcot határozni kényszerülvén, az ütközet napjaul Herodestől lefejezett sz. János napja, aug. 29-ke lett megállapítva. Csatarendbe állittatván a sereg, hajnalban Lajos király a második seregben, mely 10,000 emberből állt, foglalt helyet. „A második

hadrend — mondja Istvánfi — ugyanannyi lovassból állott, melyben volt a király is és csaknem minden püspök s egyéb egyháziak nagy számmal.” Sambucus így ír: „A második hadrend, vagyis azon csata-él, melyet tartaléknak nevezünk s melyben a király is volt, leginkább lovasságból s kevés gyalogságból állott. — — — A király jobbján voltak az esztergomi és zagrabi — —, a zagrabi után a váradai, pécsi, szeremi főpapok: ketőt pedig, a győri, és váci püspököt, baloldalra állítottak. A kancellár után a nyitrai, bosnya, fehervári prépost s ezek után a király titkárai és udvarnokai voltak a baloldalon: a király mellett hely volt hagyva a nádornak, ki — bár lába fájt s alig bírt lovon ülni — szorgalmasan hol az első, hol a második sorban volt.”

Solymán úgy állítá föl seregét, hogy azt, katonai számához képest, a sikmezőn minél szélesebben kiterjessze félhold-alakban, úgy tervezvén, hogy a királyiakat mind elől, minb oldalt — nagyobb félelmet gerjesztve — megtámadhassa, ha a csata kedvezőtlen fordulatot venne. A csata kezdete eléggé eredménydús volt a magyarokra nézve, kik már szétszórván s üldözvén a lovasokat kik először támadták meg őket, a janicsárookra és a császári testőrségre rohantak, — midőn a király

táborából egyszerre a szaladók zaja hallatszik s zavart kiáltások közt támadó és védő, ember ember ellen, üldözi egymást. A pórul járt magyarokat a mozsarak végre megfutamtították. Résztint a harcban, résztint a futásban 10,000 lovas esett el s majdnem 12,000 gyalog; a nagynevű nemesek közül több 500-nál. Elveszett 80 nagyobb, 60 kisebb mozsár. „Azonkívül valamennyi püspök, mondja Istvánfi, — u. m. (Szalkán) László, esztergomi érsek; Perényi Ferenc váradai, — Paksi Balázs győri, Csaholi Ferenc esanádi, Palina György bosnya, hires jogtudós, — Móre Ferenc pécsi püspök, utóbbi nem rég tért vissza velencei követségéből s most a harcból több balálos sebbel borítva elfutván, az ut melletti tövisek közt rogyott le s halt meg, galyak — s ágaktól fedve; az ellenzék elvonulása után megtalálták s eltemették; az övében volt 1000 aranyat borbélyá titkon magának tartotta meg.” Elesett e harcban Tomori Pál kalocsa érsek is és Szapolyai György, szepesi gróf: szerencsétlen hirtelenkedők, a gyászos háboru okai és vezérek.

Ez volt vége Perényi Ferenc váradai püspöknek, ki hosszabb életre s jobb halálra volt méltó. Temetkezési helyet rokona, a hires honleány: Kanizsai Dorottya kegyeletéből nyert Mohács mezőjén,

a nov. 11-iki volt, annyira előkészületlenül és az eshetőségeket legkevésbé sem véve számba — jelenik meg? S ha még is így történt: miért nem lépett föl egy megalkuvási indítvánnyal, mely — részünkről nem kételkedünk — a jobboldalon elfogadásra talált volna?

Mert hiszen a jobboldal számítva arra, hogy ez uttal is, mint rendesen, kissebbségben lesz, oly föltevessel készíté a lajstromot, hogy a baloldal a maga részéről szintén egy olyannal fog előállani s ennek következménye ez uttal is egy aránylagos megalkuvás lesz.

Vagy bűntül rovandó-e fel a jobboldalnak, hogy a maga részéről megtette ajánlatát a kérdéses névlajstrom alakjában?

Fennmarad még egy ellenvetés, az t. i., hogy méltányossági érzettől vezetve, miért nem lépett föl maga a jobboldal megalkuvási indítvánnyal a dolog közvetítésére?

Ez — nem tagadjuk — megtörténhetett volna s — hisszük — meg is történik, ha a baloldal mindig szenvedélyes vezérszóinkai a névlajstrom felmutatása pillanatában ismét szenvedélyes kitörésekre nem fakadnak s ez által az egész közönség pártfogókban annyira fellobbanásra kész szenvedélyességét föl nem idézik, s a gyűlés addig higgadt menetét sarkaiból kiforgatva, a nyugodt tanácskozást a lázas izgatottság tanácstalan örvényébe nem sodorják.

Az mi azután következett, csak könnyen magyarázható következménye volt az előzményeknek.

Egyébiránt — s ezt nem először mondjuk és őszinte, érdeknélküli szándékkal ismétéljük — e szenvedélyeskedő magaviselet mindig távolabb viszi egymástól a pártokat s ez mindig a közügyek rovására történik.

De megbocsáthatatlannak tartanók azt, ha a nov. 11-iki megyei gyűlés eseményei ellenzékiünkönél oly mérvű visszahatást idézne elő, mely a küszöbön levő s a helyes közigazgatás érdekében mindnyájunk által pártkülönbség nélkül óhajtott megyeszervezésre is átvitelnék; megbocsáthatatlannak tartanók, ha a pártlegénykedés mindig egyéni hiúságon alapuló viszketege oly áldozato-

kat vonna maga után, melynek árát csak a közérdek adná meg.

Ha e sajnos eset állana be, valóban nem tudnók mivel igazolni, hogy a közérdekeket az egyéni ambíció és hiúságnál többre becsüljük s önmagunk adnánk bizonyítványát annak, hogy a szabadságra nem értünk meg teljesen.

De mi nem akarjuk hinni, hogy e sajnos esetnek csak lehetősége is meg volna nálunk.

Hazai közügyek.

A magyar ministerválságról következő hírek vannak: Lónyay gr. szombaton délután megérkezvén, még az este résztvevő egy Andrássy elnöklete alatt tartott ministertanácsban, melyben minden irányban egyetértés jött létre. Kedden ő és gróf Andrássy letették az esküt ő felsége kezei közé, szerdán Lónyay visszatér s előterjeszti a ministertanácsnak programbeszédét, melyet esőtörtökön a házban el fog mondani. Hollán Ernő honvédelmi ministerré és Szende Béla honvédelmi államtitkárrá kinevezetése Lónyay ajánlatára legközelebb várható.

Gróf Andrássy bucsuja a Deákkörben vasárnap esti 7 órakor megtörtént. A párt tagjai teljes számban voltak jelen, úgy szinte a ministerek. A miniszterelnököt lelkes éljenzés fogadta s a kör elnöke Justh József, tolmácsolta rövid szavakban a párt fájdalmas érzelmeit, kívánván, hogy Andrássy új tisztjében hasonló szíves fogadtatásban részesüljön, mennyi szeretet környezte idehaza. Megnyugvást a párt csakis abban lelhet, hogy Andrássy utódja a kör tagjainak teljes bizalmát bírja. — Andrássy választát lelkes éljenzés követte s szakította több helyütt félbe. Szíves kézsorításokkal erősíté a miniszterelnök szavainak súlyát az öt körülállókánál. Andrássy este kilencig tartózkodott a körben s távoztával minden jelenlevők szerencsekívánatai kísérték.

A Deákpárt nov. 13-iki értekezletén az ipartörvényjavaslat vétetett tárgyalás alá. E törvényjavaslatot, melyet a 15-ös bizottság dolgozott át újból, úgy lehet tekinteni, mint kompromisszumot a jobboldal és ellenzék közt. A kereskedelmi miniszter fölkérte a pártot, hogy fogadja el a törvényjavaslatot s ne tegyen abban semmi elvi ellenmódot, annyival kevésbé, mivel az ezen tör-

vényjavaslat tárgyalására szánt idő kevés. A párt ennél fogva elhatározta, hogy a törvényjavaslatot elfogadja minden módosítás nélkül.

Osztrák dolgok.

Bécsből jelentik, hogy Kellersperg szombaton kapta meg a végleges és formális megbízást kabinetet alakítani. Programja elfogadtatott, csak Galiciára nézve forog még fön némi nehézség, amennyiben t. i. ő nem akar külön galiciai ministert, s külön lengyel kiegyezést, míg Andrássy ezt sürgeti. Goluchowszky helytartónak Bécsbe hivatása e kérdéssel függ össze. A kabinet alakítására az előkészületek meg levén téve, az sebesen fog menni, s e hét végére várják a kinevezéseket.

Prágából írják, hogy a federalisták pártgyűlése nov. 21-én fog megtartatni. Programmalapnak a cseh javaslatok tüzetnek ki, s az értekezlet célja: közös akciótvetet hozni létre. — Vasárnap Prágában egy nagy népgyűlés volt, melyben 10,000 ember vett részt. Greger szónokolt. „A csehek vereségén búsul Austria örangyala, bátor Bécs diadalmában ujjong; de diadalmaskodik Berlin is és Szentpétervár, melyek a Habsburgok örökségét nyerik. Beust elboacsátatásának örül, de utána azon párt marad a kormányon, mely a porosz sást akarja kitűzni az udvari várkastélyra. De a csehek nem türethet, hogy királyok, egy árnyék király a bajor és szász fejedelmek sorsára jusson, s hogy Ottokár és Podiebrad utódja a német császár hibérése legyen. Ezért akartak kibékülni, de a szeretetre gúnynyal feleltek vissza. Háborut akarnak, ám legyen háboru!”

Országgyűlés.

Nov. 13-án. A mult ülés jegyzőkönyve, minden észrevétel nélkül hitelesített — Elnök bejelenti hogy ő felsége a királyné névnapja alkalmából isteni tisztelet fog tartani szombaton d. e. 10 órakor a várban. Együttal megragadja az alkalmat, hogy azon mély tiszteletnek és hódolatnak, melylyel a képviselőház ő felsége a királyné iránt viseltetik, kifejezést adjon. — Paulovics István interpellációt intéz a miniszterelnökhöz, vonatkozólag a közös külügyminiszter által a keleti viszonyok ügyében kibocsátott diplomáciai jegyzékre, és a dunai fejedelemségeknek különösen adott biztatásokra. — Ezután zárt ülés tartatott. A zárt ülés után elnök a szót átadja Szilávy Józsefnek. — Szilávy József kereskedelmi miniszter: Tisztelt ház! Van szerencsém a tisztelt háznak bejelenteni, hogy ő felsége Andrássy Gyula gróf miniszterelnök urat fölparancsolván Bécsbe, a miniszteriumban valószínűleg legközelebb változás fog beállani. Ily körülmények között azt hiszem a t. ház egyetért a miniszteriummal, mely nem látja helyesnek és indokoltnak, hogy ezen időközben a változás bekövetkeztéig a ház akár nyilvános, akár osztályülésekben tárgyalásait folytassa. — Bátor vagyok ennél fogva a tisztelt házat fölkérni, méltóztassék úgy nyilvános, mind osztályülési tanácskozásait fölfüggeszteni mindaddig, míg ezen változások bekövetkeznek, vagy a kérdés másképp nem dől el, mi — bátor vagyok megjegyezni — a legközelebbi ülésben meg is fog történni. — A ház fölhatalmazza elnökét, hogy a legközelebbi ülést akkorra tűzze ki, mikor a miniszter által érintett kérdés eldöntéséről értesítve lesz.

— **A főrendiház** ülésén Bujanovics Sándor a képviselőház jegyzője, áthozza az igazságügyminiszter póthiteléről szóló szentesített törvényzikket kihirdetés végett, továbbá az urbéri birtokviszonyokról, s irtványokról, a vadászatról és bírói végrehajtókról szóló törvényjavaslatokat szíves hozzájárulás végett. — Szilávy József miniszter fölkéri a házat, hogy napolja el üléseit addig, míg a ministerválság megoldást nyer. Elnök ez értelemben mondja ki a határozatot.

Külföld.

Párisi hírek szerint folyó hó 1-jétől 5-éig negyvenhárom ítélet és 210 esetben olállási hatá-

hol ő az egy helyen elesettek eltemetéséről gondoskodott. „Mintán a halottak száma igen nagy volt — írja Istvánfi — úgy hogy a sok holttesttől a levegő is megromlott és az ellenség elvonulása után azok felfalására oly nagy sereg kutya gyűlt össze, hogy az azon járó-kező utasok biztonsága is veszélyeztetve volt: a buzgó nő, Kanizsai Dorottya, Perényi Imre nádor özvegye, a keresztényeket, kik a haza védelmében estek el, megszánván, saját pénzén 500 embert fogadott, kik az elszórvá fekvő holttesteket, hogy azokat a vadak s ebek szét ne tépjék s föl ne falják, roppant nagy gödrökbe eltemetteté.”

Elveszett a gyászos mohácsi csatában Magyarország nemességén kívül II. Lajos magyar király is. Mit így ír le Istvánfi: „A király kevesekkel az általa megjósolt nyomoruságban futással kényszerült menekülni; Mohácsot jobbra hagyván, futva Pécsnek tartott; de midőn a mocsáros és sáros Karasica patakhoz ért, mely föl nem ismerhető ágyban iszap közt foly tovább s akkor a Duna kiáradása s a jeges zápor miatt, mely a csata után zuhogott, megáradt; az éj sötéte s az üldöző ellenségtől való félelem pedig gázló keresésére időt nem engedett, a végzettől ragadva, ott, hol a sors, szerencse magával hozta, ügyekezett az akadályozó partra jutni; megrántván a kantárt, lova viszszaesett s a mély sáros iszapba keveredett, fegyverei által is terheltetvén s lova őt maga alá nyomván, nyomorultul elveszett; a jóindulatú s jeles fejedelem, ki minden testi s lelki tulajdonnal ékeskedett, nem ily halálra volt érdemes.”

Jovius Pál, hogy ezt sem mellőzzem, elbeszélvén a mohácsi csatavesztést és Solymánnak Buda kir. városba történt menetelét, nem kételkedik hozzáadni: „Ott hozzávitték 7 főur és főpap vérző fejét, kiket mosolygó ajakkal gunyolt; — — midőn egyenként megneveztek őket, hevesen szitkozódott; — különösen Szalkai László esztergomi érsek, ki mindnyájok közt leghatalmasabb volt, hánta szemére gyalázatos fősvénységét, hogy vonatkozott kiadni saját királyának a szükséges aranyokat, midőn kincstárában oly nagy mennyiségben volt s a nyomasztó háboru küszöbön állott.” Nem tudom, mely forrásból merítette ezt Jovius, kinek fogondja volt élvezetet nem nyujtva sokat írni. A hazai íróknál legesekélyebb nyomát sem találjuk az egyháznagyok hanyagságának a segély összehozását illetőleg. Sőt Broderics István váci püspök arról emlékezik, hogy a főpapok e végzetes háboruhoz nem megvetengő pénzüsszeggel járultak s még a szent edényeket sem kimélték. S így Jovius méltánytalan beszéde, a köznap mesékkal együtt, elvetendő.

Perényi Ferenc n. váradi püspök történetét Sambucus János azon szavaival fejezem be, melyekkel „Magyarország Történeté”-hez ragasztott függelékében magasztalja Ferencünk jeles ékesszólását: „Többi közt — mondja — Perényi Ferenc váradi püspök oly ifjui kedves kedélylyel és oly határozott jellegű irálylyal volt felruházva, hogy e tekintetben (kivéve talán Zalaházi Tamás veszprémi püspököt), senkit sem teszek eléje.”

Márki Sándor.

rozat hozatott. — A francia kormány a hadseregére vonatkozó törvényjavaslatot elkészíté. E szerint minden évben 900 ezer ember fog behivatni. A szolgálati idő 8 év. Háboru idején a polgárok várszolgálatokat fognak teljesíteni. Az állomások megváltása eltöröltetett, de ugyanazon korosztályok önként helyettesíthetik egymást. A létszám 700 ezer emberből álland. — A „Times“ egy levele mondja: A bonapartisták a népszavazást kívánják, mert biznak a nemzet rokonszenvében, és ha ezt nem is bírják, mégis érdekeik felé helyezik azon elv győzelmét, mely egyedül képes az országot megmenteni.

Az olasz király november közepén érkezik Rómába és a Quirinába fog szállani. Új évtől kezdve az egész hadseregben új, egyszerűsített szabályzat és közigazgatás fog életbe lépni. — Rómában francia követnek Picard fog kinevezeteni.

Az athenaei új kabinet következőleg alakult meg: Zaimis belügy, külügy és elnökség, Delyiani Tódor pénzügy, Zimbrakakis hadügy, Avgerinos tengerészet, Philon közoktatás, Papazafropulos igazságügy.

Oroszország folytatja a hadikészülődést. A hadügyminiszter 1872-re 65 millió töltény készítését rendelé el. A munkaerő megtízszerezetett.

Jelentése

Herrich Károly közlekedési ministeri osztálytanácsosnak a Körös-Berettyó völgyi szabályozási tervek és műveletek megvizsgálása alkalmával tett tapasztalatairól. (Benyújtva b. Wenckheim Lászlóhoz, mint a Körös-Berettyó völgyi szab. közp. igazgató választmány elnökéhez.)

(Folytatás.)

Hogy ily esetben sem biztos töltésvonalok, sem eredményt mutató átvágások nem létesíthetők, az ugyan bizonyos. A helyes elvekkel megállapított Körös-Berettyó völgyi szabályozás rosszul nem indított meg, mivel az úgy felül, mint közből és alsó vonalain egyiránt következetesen indított meg, az eljárás helyességéről tanuskodnak; bár különösnek látszik, épen a lefolyt vialságos 1870 és 1871-ik évek s azoknak számos árvizei is mutatják és bizonyítják azt a legvilágosabban. Ha valamely szabályozásnál téves rendszer állított fel, vagy elvi hiba követett el, általános bajt alól felül az árvíz soha sem okoz; ha a felső vidék előnyére hajtatik végre a szabályozás, akkor ott baj nincs, de alól a legnagyobb veszély áll elő; vagy megfordítva; a tévesztett szabályozási művek a völgynek felsőbb vonalain a legerőszakosabb vízduzzadásokat s elárasztásokat eredményezik; míg ellenben a völgy közepén, vagy épen alján alig jelentékenyen vonul el az áradás. Ez a Körösök völgyén nem így történt az alsó, közbenső s a völgy legfelsőbb részein, az elkészített hosszszelvény rajzain, az árvíz egy következetesen magas — sehol különös rendtelenséget nem mutató — magosságban vonul el s okozta az általánosan ismert elárasztásokat. Nem lehet e folyam egyes szakaszain, vagy az egyesült folyónál csak egy pontot sem mutatni, mely kivételt képezve, eltérne az általános nagy víz jellegétől, s így a bajt bizonyára nem a szabályozási művek, nem azoknak elvtelen, vagy rendszer nélküli végrehajtása, hanem a rendkívüli árvizes év okozta. Ugyanis mily rendkívüli volt az 1870 és 1871-ik év, arról elég azt felemlíteni, hogy inkább szárazság, mint tulságos nedvességtől kintott hazánkban az eső átlag rendszer években 16—18 hüvelyk közt változik. 1870-ik év június havától 1871-ik év június hóig az ombrometricus mérések az ország különböző részein haladták a 42 hüvelyket, több helyeken pedig 45 hüvelyknyi magasságot értek el. Ha a rendszer 16—18 hüvelyknyi csapadéknak jelentékeny része, pl. ½-da rövid néhány napok vagy hetek alatt kénytelen lefutni valamely folyam felső részén, az képes rendkívüli árvizet okozni, — mennyivel inkább előáll a rendkívüli áradás, ha a rendszer eső átlagnak majdnem fele, vagy az egész

rohanja meg a folyót, mint épen az idén valójában megtörtént. Nemcsak a Körösök völgyén, az országnak minden részein találkozunk ily rendkívüli vízállásokkal. A Tisza alsó részein 5 hónapon keresztül tartotta magát a rendkívüli árvíz színe felett egy lábbal magasabban a víz. A mentesített árterületeken az összegyűlt eső, hóvíz a rendszer 15—16 lábbal kifejezhető árvíz magasságát érte el. Csanád-, Torontál-, Temesmegyékben árvízmentes magaslatokon egész helységeket vagy tanya-telepeket veszélyeztetett az eső és hóból gyülekezett víz, mely rendszer folyó alakot öltött fel oly helyeken, hol folyást vagy vízmedert a lakosok nem is gyanítottak. Az idén tehát epochalis vízzel volt dolgunk s ez el is borította a Körösök völgyét minden irányban. Azonban június végével megszűnván az esőzés, alig néhány hetekkel később letakarodtak a vizek, úgy hogy július és augusztus havaiban már egyes völgyek mélyebb részei is szárazon voltak, szeptember hó elején pedig még a Sebes-Körös és Berettyó folyók sárterei is szárazok voltak.

Ha a megindított szabályozásban elvhiba lenne, akár magában a tervezetben, akár annak végrehajtásában nagy hiba elkövetett volna, ezen eredmény lehetséges nem lenne. Megindultak a vizek, s az alsóbb műveletek által, midőn a lehetőség mutatkozott, le is vonultak. És ezen eredmény lehetséges volt, az alsó-körösi mederjavító munkálatok tökéletlen állapota mellett. Mennyivel inkább biztosabb reményeket kapcsolhatunk ezen műhöz, ha annak terv szerinti végrehajtása következetesen eszközöltetik.

(Folytatása következik.)

Névsora

a f. é. nov hó 27-én megejtendő megyebizottsági-tag választások vezetésére kiküldött elnökök- és helyetteseknek:

I. A gyulai kerület. 1. első tizedére nézve elnökül Szántó Alajost, helyettesül Varga Bálintot; 2. második tizedére nézve elnökül Gergely András, helyettesül Moldoványi Istvánt; 3. harmadik tizedére nézve elnökül Janics Jánost, helyettesül Zöldy Jánost; 4. negyedik tizedére nézve elnökül Bödő Jánost, helyettesül Fónagy Károlyt; 5. ötödik tizedére nézve elnökül Hajossy Ottót, helyettesül Mundrycz Mihályt.

II. A békési kerület. 1. malomvégi alkerületére nézve elnökül Tóth Edét, helyettesül Mezey Lajost; 2. bánhidai alkerületére nézve elnökül Szabados Sándort, helyettesül Dömény Józsefet; 3. ibrányi alkerületére nézve elnökül Brezanoczi Lajost, helyettesül Mezey Balázst; 4. hatházi alkerületére nézve elnökül Tassy Sándort; helyettesül Kovács Józsefet; 5. újvárosi alkerületére nézve elnökül Debreczeni Károlyt, helyettesül Szabó Ferencet.

III. A csabai kerület. 1. első alkerületére nézve elnökül Szemian Sámuel, helyettesül Réthi Pált; 2. második alkerületére nézve elnökül Haan Lajost, helyettesül Felix Ákost; 3. harmadik alkerületére nézve elnökül Péki Antalt, helyettesül Horváth Jánost; 4. negyedik alkerületére nézve elnökül Uhryni Andort, helyettesül Vidovszky Jánost.

IV. A szarvasi kerület. 1. első alkerületére nézve elnökül Boros Pált, helyettesül Lonovics Ferencet; 2. második alkerületére nézve elnökül Plavec Györgyöt, helyettesül Kuczay Jánost; 3. harmadik alkerületére nézve elnökül Pál Józsefet, helyettesül Pokomándi Sándort; 4. negyedik alkerületére nézve elnökül Tomcsányi Károlyt, helyettesül Kontur Józsefet.

V. Az orosházi kerület. 1. első alkerületére nézve elnökül Mikolay Istvánt, helyettesül Ravasz Ferencet; 2. második alkerületére nézve elnökül Székács Pált, helyettesül Bulla Mihályt; 3. harmadik alkerületére nézve elnökül Dáni Józsefet, helyettesül Józsa Lajost.

VI. A gyomai kerületre nézve elnökül dr. Kovács Istvánt, helyettesül Vincze Andrást.

VII. A m.-berényi kerületre nézve elnökül Déry Istvánt, helyettesül Majerik Dánielt.

VIII. A f.-gyarmati kerületre nézve elnökül Gacsári Károlyt, helyettesül Borsódi Józsefet.

IX. A k.-tarcsei kerületre nézve elnökül Szabó János lelkészt, helyettesül Fábian Gábor tanítót.

X. A k.-ladányi kerületre nézve elnökül Farkas Gábort, helyettesül Hajnal Albertet.

XI. A szeghalmi kerületre nézve elnökül Tatár Jánost, helyettesül Flaskai Istvánt.

XII. A szt.-andrás kerületre nézve elnökül Zay Jánost, helyettesül Keresztény Ignácot.

XIII. A t.-komlósi kerületre nézve elnökül Soltesz Ádámot, helyettesül ifj. Lehoczki Jánost.

XIV. A vésztő-dobozi kerületre nézve elnökül Farkas Bélát, helyettesül Kis Mihályt.

XV. A endrőd-csorvási kerületre elnökül Rácz Lipót, helyettesül Balla Mátyást.

XVI. Az öcsödi kerületre nézve elnökül Vitályos Márton, helyettesül Saja Sándor kántort.

XVII. A kétegyháza, kigyós és gyula-vári kerületekre nézve elnökül Kirileszku Pétert, helyettesül Vásárhán Demetert.

Ujdonságok.

— **A megyei közgyűlés** mely e hó 11-én tartatott meg, elég élénk és zajos volt, s ki az abban uralkodott hangulatot ismerni akarja, azt mai számunk vezércikkére utaljuk. Egyébiránt e közgyűlés elintézte a belügyminister urnak a megyeszervezési munkálatok pótlására vonatkozó leiratait, melyek közül a megyei tisztviselők és szolgák fizetményei alábbszállítását érdeklő azon határozatot vonta maga után, hogy az eredetileg javaslatba hozott fizetésekhez a megye továbbra is ragaszkodik, oly változtatással azonban, hogy a hat szolgabírósegédi, — valamint az alügyészi állomás kihagyandónak találtatott. Ezekután az 1870. 42. s. c. 92-ik §-ában foglalt teendő foganatosítására kerülvén a sor, a bizottsági tagok megválasztását vezénylő megyei küldöttek jelöltettek ki, melyek nevei a fentebb közölt lajstromban olvashatók. Végül kijelöltettek az igazoló bizottság tagjai, kik következők: elnök Szántó Alajos, tagok: Boros István, Thaisz Gyula, Ferenczy Alajos, Keblovszky Lajos, Szakál Lajos, Erkel Rezső, Major József és Beliczey Rezső; a bíráló választmány pedig ekként alakított meg: elnök Kalmár Mihály, tagok: Farkas Béla, Fónagy Károly, Ladics György és Kertay Zsigmond.

— **Munkácsy Mihály** a szászveimári hercegtől meghívást kapott tanárságra a veimári fest. akademiában. M. a meghívást magától elhárította. Azonban a herceg gr. Kalkreuthot személyesen elküldte Düsseldorfba hogy M-t a tanárság elvállalására rábirja. Sikerült is a grófnak M. scrupulusait eloszlatni, biztosítván őt a herceg részéről, hogy további studiumainak semmi sem álland útjában, ecset alatt levő műveit elébb befejezván, műutazásokat tehet stb. melyek után M. a tanárság elvállalására késznek nyilatkozott egy bizalmas levele szerint, főleg azért, mert mint tanárnak irányzata terjesztésében közvetlenebb hatása leend. Erre a napokban M. gr. Kalkreuthtól sürgönyt kapott, hogy a herceg őt személyesen megismerni kívánván, menne át Weimárba, minnek következtében Munkácsy oda el is utazott.

+ **Orlai Soma** egyik jeles festményét, — Attila nászéjoni halálát ábrázolva, — annak tulajdonosa: Hallósy Jenő kisorsoltatja, s 8,100 darab sorsjegyet bocsátott ki 40 krajcárjával. A kép 2½ öl hosszú, 10 láb széles. A jövedelem egy része a honvéd menház javára fog fordítani. — Sorsjegyeket városunkban Nagy Ferenc ur könyvkereskedésében is lehet kapni, hol a kép hű fényképe is megtekinthető. A gyönyörű mű saját értéke, s a jövedelem egy részének ily jótékony célra leendő fordítása azt hisszük feleslegessé teszik, hogy közönségünk figyelmét kiválóbban felhívjuk e sorsjegyek vételére.

+ **A helyben szervezendő kir. törvényszéknél** úgy ennek egész területén felállítandó járásbíróságoknál rendszeresítendő hivatalszolgái, szolgasegédi, börtönfelügyelői és börtönőri állomásokra,

a kir. tszék elnöke pályázatot hirdet, s a folyamodni kívánók szabályszerű bélyeggel ellátott folyamodványokat kellőleg felszerelve f. hó 20-ig nyújthatják be Novák Kamill elnök urnál, — később érkezett folyamodványok figyelembe nem vétetnek.

— **A békési dalárdát** az egyházi presbyterium felkérte, hogy időnként ünnepélyes alkalmakkor a templomban is közreműködjenek énekelőadásaikkal.

+ **Dáni T. M. esküdtre** vonatkozólag, még a mult hóban megjelent közlésünkre vonatkozólag több oldalról történt felszólítás következtében kijelentjük, hogy e közlés által városunk eljáróságát távolról sem volt szándékunkban sérteni.

— **Névmagyarítás** Hackstock György békéscsabai lakos, belügyministeri engedély mellett Tőkésre változtatta vezetéknévét.

+ **Előjáráságunk** mint látszik utóbbi időben igen sokat fordít az utak tatarozására s nagyon helyesen. Csak a napokban említők hogy a járdákat javíttatja, s az indóházig kemény deszka pallo alkalmazása által nagyban könnyíté a közlekedést, — s most a városon keresztül vezető kőut tataroztatását kezdte meg. Igen dicséretes buzgalom, s közönségünk nevében csak köszönetet szá-

vazhatunk előjáráságunknak a közérdek ezen előmozdításáért, — hanem annyit mind e mellett megjegyzünk, hogy talán egy kissé elkéstek a nagy munkával.

+ **Omnibusaink** oly elhagyott állapotban vannak, hogy bizony sok bátorság kell hozzá rájuk felülni. — De még ez a dolognak csak egyik hátrányos oldala, e mellé még az a dicséretes szokás járul, hogy a minden percben lóhalállal, kocsitöréssel fenyegetett s nyomorult üléseken bekinlódott idegen közönséget a bérkocsi tulajdonosok tetszésük szerint zsarolják. Rendőrségünkre vár a feladat egy mérsékelt, mind a közönség mind pedig a bérlőkre nézve méltányos árszabályt behozni, s a tulajdonosokat kötelezni, tisztességes kocsikat s legalább közép erejű lovakat alkalmazni, vagy megtagadni tőlük e jövedelmező iparág folytatását, s olyanoknak engedélyezni, kik az igényeknek megfelelően jobban képesek, nehogy az utazók továbbra is ily méreg drága áron fizessék a felvagy sokszor egész óráig tartó nyomorgást.

— **Pályázati figyelmeztetés.** A pályamunkák beküldésének határideje közeleget, az érdeklőket ezennel ismételve figyelmeztetjük, hogy a

kir. magyar Természettudományi Társulat a mult július hónap elején a következő pályakérdést tette ki: „Készíttessék „népszerű mező-gazdasági vegytan“ részletes tervezete és adassék elő egyszerűs mind az is, hogy szerző mily forrásokat vél a munka megírásánál legcélszerűbben használhatni. Kivántatik továbbá, hogy a megbízásra pályázók a megírandó népszerű mező-gazdasági vegytan egy általuk megválasztandó fejezetét, rendszeresen kidolgozva, mellékeljék.“ Az idegen kézzel irt, jelmonddal jegyzet pályamű, a szerző nevével rejtő, ugyanazon jelmonddal ellátott lepecsételt levél kíséretében legkésőbb 1871. november 30-áig a társulat titkári hivatalába (Pest, Adonator 1. sz., I. em.) küldendő. Az igényeknek megfelelő pályamű szerzője megbizatik a népszerű mező-gazdasági vegytan megírásával, melyek tiszteletdíja 2000 frt. A különben jónak talált fejezetek pedig a „Természettudományi Közlöny“-ben fognak közöltetni és mint eredeti cikkek díjaztatni. Pesten, 1871 november 10-én. A választmány rendeletéből közli: Lengyel Béla első titkár.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:
Hajóssy Otto.

HIRDETÉSEK.

Egy majdnem egészen új

ZONGORA

szabad kézből eladó.

Értekezhetni Weinmann M. tulajdonossal Gyulán. 3-3

Nyole drb. bekésmegyei
takarékpénztári részvény
szabad kézből eladó. 122

Értekezhetni Kratochvill
Józseffel, Gyulán. 3-3

Vizsgáljátok s tartsátok meg a jót.

Számtalan esetben jönnek bizonyult s orvosi tekintélyek és magánosok tanusítványai által kitüntetett gyógyszerek.

1-16 **Dr. Miller mohnövény-nedve.** 123
Leghathatósb szer köhögés, mellhurut, nátha, nyálkásság, rekedtség, kezdődő tüdővész, továbbá gyermekek szamarhurutja ellen; ezer meg ezer esetben bebizonyulva.
Egy üvegtégely ára pecsét és használati utasítással 3 nyelven 50 kr.

Hála- és elismerő irat.

Kellemes kötelességem dr. Miller urnak jeles mohnövény-nedvéért hálás köszönetemet ezen nyilvánosan kimondani. En ezen nedvet magam és családomnál erős meghűléseknél sikerrel használtam. Bukarest oct. 8. 1870.
Bibesco N. ezredes.

Miller óvbalsama göresök ellen.

Törvényes vegytani elemzés szerint 1868. apr. 8-áról a növényország leghasznosabb neimeiből a legszorgalmatosabban készítve, erősítő és fűtő hatásánál fogva messzire kitünően ismerve, a gyomor és végbél nyálkássága, emésztéshiány, gyomorgyengesség, göresös gyomorbad, vérhas, puffadás és kólika-fájdalmak ellen.

Ezenkívül leghathatósb és legerősebb szer hosszas és kimerítő betegségek után.
Eredeti, horgonykupakkal, pecsét és használati utasítással 3 nyelven ellátott üveg ára 1 ft 50. Egy kisebb üveg 80 kr.

Beküldetett.

Önnek jeles óvbalsama következtében több éves gyomorbajom, mely már annyira megrosszabbult, hogy semmiféle ételt nem valék képes élvezni és megemészteni, láthatólag javult ugy, hogy biztosan remélem, miszerint elvesztettnek hitt egészségemet visszafogom nyerni.

Szíveskedjék ön posta fordultával még 6 üveget küldeni nekem e balsamból. Legörömebb ragadok meg minden alkalmat, hogy a Millér-féle óvbalsamot melegen ajánljam. Fogadja ön ezennel mélyen érzett háláját — Bukarest 1870. aug. 20.

Lekötelezettje

Karácsonyi Károly

cs. k. osztr. sóbánya igazg. s az oláhországi techn. sóbánya-kar elnöke.

B.-Csabán csak egyedül Biener Bernát ur kereskedésében kapható.

MI ELSŐ FERENCZ JÓZSEF isten kegyelméből Ausztria császára, Magyar-, Csehország királya stb. stb. — miután nekünk **FIALA JÓZSEF** bécsi illatárus alázattal előnkbe terjeszté, hogy ő lelkiismeretes tudomása szerint, egy

családi hajnövesztő-kenőcsöt

talált fel, úgy elhatárázánk magunkat Fiala Jánosnak és örökösének az említett találmányért kizárólagos szabadalmat összes tartományunkban, az 1862. augusztus 14-én kelt szabadalmi feltételek mellett adományozni. stb.

Már 400 év óta fennálló legjobb csalhatlan

120)

hajnövesztő szer.

7-12

A haj fentartására és növesztésére nincs semmi jobb, mint a világszerte ismeretes és híressé lett, az orvosi tekintélyek által megvizsgált, a legfényesb és csudásos sikerrel koronázott. — Ő felsége által szabadalmazott illatos **családi hajnövesztő-kenőcs.**

Melynek rendes használata által a legkopaszabb fej, dus hajzatúvá leend, szürke-, vörös-hajak sötét szint kapnak, erősíti a fejbőrt, eltávolít minden nemü korpa képződményt pár nap alatt, megakadályozza a haj kihullását, a hajnak természetes fényt ad, göndör lesz, és megoltalmazza az ősziülestől a legkésőbb korig, egy nagy tégely utasítással együtt 1 frt 40 kr. postai küldéssel 1 frt 50 kr. — **Egyedüli bécsi főraktár.**

FIALA ALAJOS illatárus és szab. tulajdonosnál Bécs IX. Bezirk Pramergasse, Nro 19. Városi gyógytár Szent-István tér (régü cs. k. tábori gyógytár.) Pesten: Török József, Prágában: Fürst J. Pólában: Hernig B. Ismét eladók nagy engedésben részesülnek, és minden hazai lapokban közhírré tételnek.

Megrendeléseknél mindig **családi hajnövesztő-kenőcs** cím alatt kérem a megrendeléseket.